

паній, що у порівнянні із 1 кварталом 2007 року становить 7,5%. У порівнянні із початком року, кількість компаній на кінець 1 кварталу 2008 року зросла на 12, з них на 4 збільшилася кількість страховиків, що здійснювали страхування життя – до 69 компаній, та на 8 – СК "non-life", що становило 389 компаній. Слід зазначити, що за 2007 рік кількість компаній з іноземними інвестиціями становила 78. Протягом 2007 року до Держреєстру було включено 8 страховиків з іноземними інвестиціями, загальна сума іноземних інвестицій яких становила 65,07 млн.грн. Для порівняння за 2006 рік: зареєстровано 3 компанії із іноземними інвестиціями на загальну суму 24,69 млн.грн. Станом на 30.03.2008 кількість компаній з іноземними інвестиціями становила 79. За січень-березень 2008 року до Держреєстру було включено 1 нову страхову компанію зі страхування життя, яка має у статутному фонді іноземний капітал. Загальна сума іноземних інвестицій цієї компанії становила 17,4 млн.грн. Для порівняння за 1 кв.2007 року: зареєстровано 5 компанії із іноземними інвестиціями на загальну суму 33,26 млн.грн. Проте, Проект нової редакції Закону України "Про страхування" [1,2] передбачає підвищення вдвічі вимог до мінімального розміру статутного фонду страховиків: для ризикових компаній – до 2 млн. євро, для компаній зі страхування життя – до 3 млн. євро. Збільшення статутних фондів, з одного боку, адаптує українське фінансове законодавство до європейських стандартів, а з іншого – значно зменшить кількість страхових компаній. Тут є доречним аналіз світового досвіду, так, у Казахстані, де на початку 90-х років минулого століття було підвищено вимоги до капіталізації і фінансової стійкості страховиків, близько половини компаній закрилися [3].

Інвестування у страховий ринок України є перспективним і не може не приваблювати іноземні компанії, які зацікавлені в найвигіднішому розміщенні своїх коштів. Можливі два шляхи здійснення капіталовкладень з боку іноземних інвесторів: перший – інвестування в уже існуючі національні страхові компанії чи створення власних повноцінних дочірніх структур, другий – відкриття іноземними страховиками філій на території України. Для української економіки та внутрішніх інвесторів більш привабливим є варіант, коли прихід іноземних компаній здійснюється через участь у капіталі або викуп вітчизняних страхових компаній. У такому разі виграє і держава, оскільки процес контролю за фінансовими операціями вітчизняних страховиків значно простіший порівняно з іноземними операторами, і, власне, вітчизняні страхові компанії, які одержать необхідні для розвитку фінансові ресурси, а також передові технології,

ефективні методи реалізації послуг і управління бізнесом. В свою чергу, створення філіалів іноземних компаній в Україні є негативним явищем, оскільки ці структури лише частково будуть регулюватися вітчизняним законодавством і легко зможуть вивозити гроші вкладників у материнську країну або офшорні зони [4]. Не маючи фактичного статутного капіталу, прикриваючись статутним фондом материнської структури, такі філіали в разі банкрутства не відповідатимуть за українськими зобов'язаннями, згідно з українськими законами. Цікавим тут є досвід Польщі, де дозволено, за вимогами СОТ та ЄС, відкривати філіали іноземних СК. Але законодавці створили доволі неприйнятні умови для створення філіалів іноземних страхових компаній, тому іноземці працюють через повноцінні страхові компанії, створені згідно з польським законодавством [5].

У зв'язку з вступом в силу Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Союзом, безумовно, складно точно спрогнозувати наслідки появи іноземних страховиків в Україну в майбутньому [6]. У той же час така ситуація має істотні позитивні наслідки, а саме: зменшиться обсяг перестраховування за межами України, оскільки на її ринку будуть працювати страховики, що мають набагато більші фінансові можливості; зросте обсяг страхових резервів, що повинні працювати на внутрішньому ринку інвестицій; в Україну разом з іноземними компаніями прийдуть і нові страхові технології; значно зменшаться можливості роботи в Україні страхових посередників, що нелегально збирають з населення України чималі засоби [7].

Таким чином, на підставі проведеного дослідження визначено, що пріоритетними тенденціями розвитку українського страхового ринку є його глобалізація за умови збереження конкурентноздатності вітчизняних страховиків та забезпечення фінансової безпеки країни в цілому.

1. Про внесення змін до Закону України "Про страхування": Закон України від 07.07.2005 року № 2774-IV // www.rada.gov.ua 2. Про схвалення Концепції розвитку страхового ринку України до 2010 року: Розпорядження Кабінету міністрів України від 23.08.2005 року № 369-р // www.rada.gov.ua 3. Гамаєва О. Вплив процесів глобалізації на розвиток ринку страхових послуг України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2006. – № 89 (Економіка). – с. 61 – 63 4. Дворак М. Вплив глобалізації світової економіки на розвиток українського ринку страхових послуг // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 8 (62). – с. 67 – 74 5. Уманцев Ю. Страховий ринок України в умовах глобалізації світової економіки // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2006. – № 81-82 (Економіка). – с. 120 – 122 6. Фурман Ф. Нормативна база ринку страхових послуг в Україні та її удосконалення // Ринок цінних паперів України. – 2005. – № 11-12. – с. 65 – 67 7. www.dfp.gov.ua

Надійшла до редколегії: 5.12.2008

Р.Е. Островерха, канд. екон. наук, доц.

ПРИБУТКОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ: ДОСВІД ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Критично оцінено діючу практику прибуткового оподаткування страховиків щодо її відповідності науковим принципам оподаткування, напрямкам еволюції податкової системи України, особливостям страхової діяльності та запропоновано напрямки її удосконалення

Present practice of income taxation insurant is critically estimated in regard to its conformity with science principles of taxation, trends of tax system's evolution and peculiarities of insurance activity and recommendations the purpose of implementation rational forms of taxation

Створення цивілізованого страхового ринку, спроможного надати громадянам і суб'єктам господарювання якісний страховий захист є однією з ключових проблем діяльності держави у ринкових умовах. Найсучасніші досягнення науково-технічного прогресу не лише не позбавили людство від природних катаклізмів, що мають тенденцію

закономірно повторюватись в його історії, а, навпаки, періодично продукують нові, більш масштабні та згубні за їх руйнівними проявами негаразди, що чинять вагомі втрати людських, матеріальних та фінансових ресурсів, тому об'єктивність процесу управління ризиками зумовлена стратегічною метою суспільства – забезпечення стабільної

динаміки економічного зростання країни та прискорення на цій основі її суспільного розвитку.

Незважаючи на те, що за ринкових умов пряме втручання держави у страховий сектор звужується, а центр ваги управління ризиками переноситься на страхові компанії, що перетворюються на основного постачальника страхових послуг, вона бере активну участь у функціонуванні страхового ринку, реалізуючи власну політику у страховій сфері. У сучасних умовах, коли об'єктивною реальністю еволюції фінансових ринків стали їх глобалізація та інтеграція, зростають вимоги до рівня системи державного регулювання, від якого залежить позиція вітчизняних страховиків у світовій фінансовій архітектурі. Загострення міжнародної конкуренції на ринку страхових послуг вимагає негайної розробки і впровадження програми реформування національного ринку, спрямованої на зростання його невразливості, захисту від зовнішнього кризового впливу. Одним із найважливіших напрямків державного регулювання є встановлення системи оподаткування страхових компаній, тому невід'ємною складовою таких про-

грам є гармонізація та узгодження норм податкового законодавства зі стратегією розвитку страхового сектора в умовах глобалізації, зокрема, порядку справляння податку з прибутку.

Починаючи з 1997 р. для страхових компаній запровадили особливий податковий режим, що характеризується одночасним застосуванням двох податків: альтернативного для оподаткування страхових премій за ставкою 3 % та звичайного – для оподаткування прибутку від іншої, крім страхової, діяльності [1]. Альтернативний податок було запроваджено з метою забезпечення прозорості прибуткового оподаткування страхових компаній та зростання на цій основі його фіскальної ефективності, оскільки внаслідок специфіки страхового операційного циклу порядок визначення прибутку від страхових операцій вважається технічно складним та неоднозначним, тобто податкові новації переслідували, переважно, фіскальні цілі. Але, порівняння динаміки податків, сплачених страховиками, і динаміки страхових премій доводить, що їх не було досягнуто (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка показників діяльності страхових компаній України, * (%)

Назва показника	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Частка страхових премій у ВВП	1,19	1,5	2,0	3,4	5,6	3,4	2,6	3,1
Темпи зростання страхових премій	184	142	147	206	213	66,1	107	130,2
Темпи зростання страхових виплат	117	101	108	158	179	123	137,2	162,1
Рівень виплат	23	16	13	9,4	7,9	14,7	18,8	23,4
Темпи зростання податків	135,6	126,2	117,1	166,7	147,6	121,9	103,0	161,8
Темпи зростання податку на прибуток	144,8	128,0	117,6	167,5	148,4	122,3	101,3	151,3
Частка податків страховиків у складі податкової системи	0,2	0,3	0,2	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4
Частка податку на прибуток страховиків у складі податку на прибуток	0,6	0,8	0,8	0,9	1,2	1,0	0,9	0,9

*Розраховано за даними ДПА України [2, с. 25] та сайту Insurance Online [3]

Статистичні показники свідчать, що темпи зростання податків суттєво відставали від темпів зростання страхових премій. Так, при зростанні обсягів страхових премій протягом 1999-2007 рр. у 15,3 рази, суми податків збільшилися лише вдсятеро (з 56,3 млн грн. у 1999 р. до 564, 0 млн грн. у 2007 р.). При зростанні страхових премій у 2004 р. на 113,2 %, темпи приросту податку на прибуток навіть впали порівняно із попереднім періодом на 19,1%. Але, при падінні страхових премій у 2005 р. на 33,9%, податок зріс на 22,3%. Лише у 2007 р. темпи зростання податку на прибуток перевищили темпи зростання страхових премій (відповідно, 51,3 % та 30,2 %). На відміну від динамічного зростання частки страхових премій у ВВП, що у 2007 р. сягнула 3,1 %, частка податків, сплачених страховими компаніями, у складі податкової системи (0,3 %) та частка податку на прибуток у складі цього податку (0,9 %) залишаються постійними. Отже, найвищі, порівняно з іншими галузями економічної діяльності, темпи зростання страхового ринку не призвели до адекватного зростання податків, сплачених страховиками, що суперечить основній ідеї запровадження альтернативного податку.

Запровадження фіскально ефективної системи оподаткування страхових компаній, з одного боку, не супе-

речить сутності податків як основного інструменту формування доходів бюджету, але, з іншого боку, перерозподіл доходів страховиків через систему оподаткування неминуче впливає на їх поведінку і діяльність, тому вибір податків має базуватись на їхньому впливі на якість страхового захисту та ефективність використання фінансових ресурсів, залучених страховим сектором. Багато-разове зростання обсягів страхових премій та збільшення їх частки у ВВП у 2,6 рази (з 1,19 % у 1999 р. до 3,1 % у 2007 р.) свідчить про поступальний розвиток страхового ринку за альтернативного податку (див. табл. 1). Але, зростання обсягів страхових премій протягом 1999-2007 рр. було стрибкоподібним, нерівномірним та не відповідало динаміці ВВП, тобто не зумовлювалось економічними чинниками. Так, періоди їх подвоєння (у 2003-2004 рр.) змінилися різким падінням на 33,9 % у 2005 р., після чого у наступних 2006-2007 рр. вони знов зросли відповідно на 7,6 та 30,2 %. Причому, на зростання обсягів страхових премій вплинула динаміка лише одного виду страхування – майна, обсяги якого збільшилися за цей період у 138 разів, а частка у структурі страхування зросла з 36,9 % у 1996 р. до 79 % у 2007 р. при незначній частці страхування життя та особистого страхування (відповідно, 4 % та 6 %), (рис. 1).

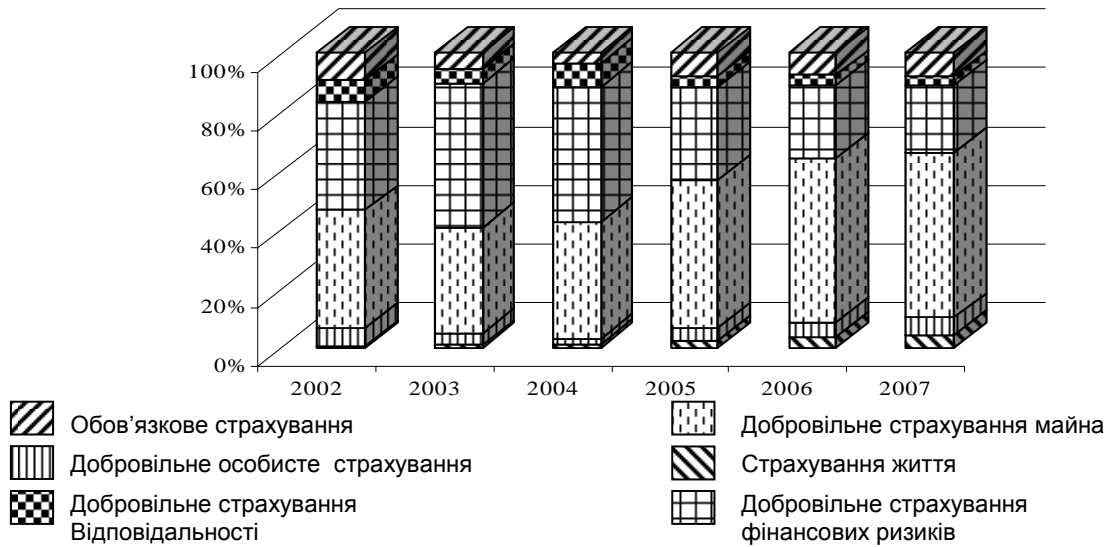


Рис. 1. Структура страхових премій за видами страхування

Непропорційна й невірноважена структура страхових премій у розрізі об'єктів страхування свідчить про низьку якість страхового захисту, про незахищеність страхувальників від усіх видів ризиків. Рівень страхових виплат, що характеризує ступінь виконання ризикової функції, у 2007 р. дещо зріс до 23,4 %, тобто страхувальникам повертається лише 1/5 сплачених ними страхових премій, що суперечить основним принципам страхування – замкненої розкладки збитків та зворот-

ності мобілізованих у страховий фонд страхових платежів [4, с. 13-14]. Низький рівень страхових виплат за свідчує нецільове використання ресурсів, залучених страховим ринком, що суперечить інтересам як страхувальників, так і держави, знижує імідж страхування, а тому може привести до втрати клієнтів.

Аналіз динаміки перестраховування ризиків свідчить, що вона також була стихійною та невірноваженою (рис. 2).



Рис. 2. Динаміка перестраховування ризиків

Так, при оподаткуванні за нульовою ставкою перестраховування в нерезидентів його обсяги за чотири роки (2000-2003 рр.) зросли більш, ніж у шість разів (з 518,9 млн грн. до 3 175,6 млн грн.), а після її скасування протягом наступних трьох років (2004–2006 рр.) так само шестеро впали до 561 млн грн. Тенденція до зростання обсягів перестраховування ризиків, у тому числі в нерезидентів, зумовлена об'єктивними чинниками – недостатньою капіталізацією вітчизняних страхових компаній, але великий діапазон змін як динаміки страхових премій, так і динаміки перестраховування, особливо з огляду на незначний проміжок часу, протягом якого вони відбувалися, свідчить про вплив суб'єктивних чинників на страхування.

У податковому законодавстві не визначені ні склад, ні зміст доходів страховиків, а витрати за видами діяльності

розподіляються за умовним порядком, тому розрахунок сум податку на прибуток є недостатньо обґрунтованим, а правовий факт установлення зобов'язань з його сплати – незавершеним, суперечливим, що унеможлиблює економічно доцільне впровадження для страховиків двох різних режимів прибуткового оподаткування.

Перехід від оподаткування прибутку до оподаткування валових доходів суперечив еволюції податкової системи України та її концепції як сукупності взаємопов'язаних, взаємоузгоджених податків, побудованої відповідно до наукових принципів оподаткування [5, с. 20], тому спричинив "побічні, зовнішні для фіску економічні та соціальні наслідки" [6, с. 50]. Згідно принципу ефективності оподаткування слід уникати запровадження для окремих галузей та видів діяльності особливих податкових режимів, які використовуються для переве-

дення ресурсів у більш сприятливі сектори економіки: "Неефективність є результатом як відмінностей у рівні оподаткування в різних секторах, так і високого рівня самих податків" [7, с. 280]. Виявлені у функціонуванні страхового ринку негативні тенденції стали наслідком відмінностей у ставках податку на прибуток у реальному та страховому секторах економіки, що було використано суб'єктами господарювання для мінімізації податків у вигляді страхування малоймовірних ризиків. Такий перерозподіл капіталів не за економічними, а за податковими мотивами надав неринкові переваги "сірому" страхуванню, чим зруйнував механізм вільної конкуренції на страховому ринку.

Оподаткування валових страхових премій змінило економічну природу податку на прибуток і перетворило його на ринковий збір або непрямий податок, що справляється незалежно від фінансового стану компанії. При ризиковому характері страхової діяльності та її схильності до раптових, несподіваних збитків це підриває основи фінансової стійкості та платоспроможності "класичних" страхових компаній, може привести до їх банкрутства та виходу з ринку.

Внаслідок оподаткування страхових премій страхові продукти подорожчали на ставку податку – на 3 %, а зростання цін на товари, еластичні за ціною, як відомо, спричиняє падіння на них споживчого попиту, що негативно відображається на обсягах придбання "класичних" страхових продуктів. Справляння податку на прибуток зі страхових премій зменшує базу формування страхових резервів, чим негативно впливає на платоспроможність страхових компаній, а тому і на стабільність страхового ринку.

Низька фіскальна ефективність альтернативного податку та побічні негативні ефекти, спричинені його справлянням для функціонування страхового ринку, зумовлюють необхідність переходу на пряме оподаткування прибутку страховиків, тобто форму прибуткового оподаткування, запроваджену для усіх платників із застосуванням звичайної ставки податку. При виборі напрямків удосконалення порядку прибуткового оподаткування слід виходити із економічної сутності податку, що, як надзвичайно суперечливе і складне явище, поєднує суб'єктивні і об'єктивні витоки. У разі їх гармонізації та узгодження податкової форми виявляються раціональними та плідними, спроможними ефективно виконувати свої функції, а у протилежному випадку, навпаки, деструктивними, неефективними та руйнівними. Тому основними напрямками удосконалення податків, у тому числі і податку на прибуток, є забезпечення адекватності кожної податкової форми сутності податків, що досягається шляхом оптимального вибору елементів податку (об'єкта оподаткування, бази оподаткування, податкових ставок, податкових пільг, строків сплати, податкового обліку та звітності) [8, с. 11]. Отже, для удосконалення прибуткового оподаткування необхідно вирішити проблему формування бази оподаткування – прибутку, що є фінансовим результатом від усіх видів діяльності страхової компанії.

Процес формування доходів і витрат як складових бази податку на прибуток є надзвичайно складним завданням для кожної галузі. Специфічні особливості страхової діяльності (ризиковий характер, інверсія страхового технологічного циклу), що безпосередньо впливають на процес формування фінансового результату, ще більше його ускладнюють, тому найважливішим напрямком удосконалення прибуткового оподаткування є розробка порядку формування доходів та ви-

трат, що забезпечить їх вірогідну й однозначну оцінку, а тому й обґрунтованість податку з прибутку.

Однією з найважливіших особливостей кругообігу фінансових ресурсів страховиків, а тому і формування об'єкта прибуткового оподаткування, є операції з перестраховування ризиків. Вони використовувались для зменшення податкових зобов'язань та виведення ресурсів за кордон, що стало причиною неоднозначного ставлення до їх оподаткування. При перестрахованні ризиків прямий страховик передає частину страхової премії, одержаної від страхувальників, перестраховику. Він перестає нею володіти й розпоряджатися на власний розсуд, не одержує економічної вигоди від її використання. Отже, страхові платежі, сплачені перестраховикам, зменшують активи компанії, здійснюються для одержання доходів й їх сума може бути достовірно оцінена, тобто вони відповідають усім критеріям визнання витрат. На цій підставі їх необхідно визнавати легітимними (законними) витратами прямих страховиків і, незалежно від категорії перестраховика (резидент або нерезидент), вираховувати з бази прибуткового оподаткування. Для перестраховиків такі надходження стають доходом, збільшуючи базу їх прибуткового оподаткування, тому вони і мають сплачувати податок на прибуток.

Внаслідок інверсії страхового технологічного циклу страхова премія надходить до страхової компанії до надання страхової послуги і призначається для покриття збитків протягом усього терміну страхування, тому страховикам доводиться переносити частину отриманого доходу на майбутні звітні періоди, що робиться за допомогою резерву незароблених премій. Для коректного визначення доходів і витрат як складових бази податку на прибуток необхідно застосовувати коригуючі процедури, пов'язані з розподілом доходних та видаткових потоків між звітними періодами. Оскільки вихідною визнання доходу є економічна вигода, одержана страховиком від продажу страхових послуг, то більш повно сутність доходів від страхових операцій розкриває їх визначення як алгебраїчної суми, на яку зростає або зменшуються резерви незароблених премій протягом звітного періоду [Доходи = СП +/- ΔРЗП, де СП – страхові премії; ΔРЗП – зміна резервів незароблених премій]. Незважаючи на те, що таке визначення доходів від страхових операцій пов'язане з рядом проблем методологічного характеру, воно є найбільш аргументованим, а тому придатним для визначення прибутку страховика. Крім доходу від страхових операцій, страховики одержують доходи від інших операцій, тому із урахуванням процесу формування резерву незароблених премій доходи за звітний період розраховуються за формулою: $D = (Cp +/- \Delta PZP) + Sp + Kvp + Sv + Pcr + Di$, де Сп – страхові премії; ΔРЗП – сума приросту (зменшення) резерву незароблених премій; Сп – страхові премії від перестраховування; Квп – комісійна винагорода за перестраховування; Свп – частки від страхових сум та відшкодування, сплачені перестраховиками; Пцр – повернуті суми з резервів, інших, ніж резерви незароблених премій; Ді – інші доходи].

Згідно діючого порядку справляння податку на прибуток страхові резерви страхових компаній не визнаються валовими витратами і не вираховуються із валового доходу при визначенні бази прибуткового оподаткування [1], що на наш погляд не відповідає їх економічній сутності і ролі у формуванні фінансового результату. Технічні резерви створюються для виконання зобов'язань за діючими договорами страхування, що будуть виникати у майбутніх звітних періодах, тобто вони розподіляють страхові виплати між звітними періодами. Відповідно, для коректного, правильного визначення оподатковуваного прибутку до

складу валових витрат крім страхових сум і страхового відшкодування слід включати і технічні резерви, тому що перші є виплатами за позовами, що сталися у цьому періоді, а другі – за позовами, що стануться протягом дії договору страхування.

Витрати діяльності страхової компанії визначаються як сума витратів на проведення страхування та інших витрат: $[V = Vc + Spc + Vsp + Vcr + Vvc + Vi]$, де V – витрати страхової компанії; Vc – виплати страхових сум і страхового відшкодування; Spc – страхові платежі, сплачені перестраховикам; Vsp – страхові суми та страхове відшкодування, сплачені за договорами перестрахування; Vcr – відрахування в страхові резерви, інші ніж резерв незароблених премій; Vvc – витрати на проведення страхування; Vi – інші видатки].

Сума податку на прибуток розраховується як добуток оподаткованого прибутку на ставку податку $[ПдП = (D - V - P - A) \times St]$, де $ПдП$ – сума податку на прибуток; D – валові доходи, одержані від усіх видів статутної діяльності; V – валові витрати, пов'язані з одержанням доходів; P – пільги; A – амортизація майна; St – ставка податку на прибуток]. Наведена модель розрахунку суми податку на прибуток може використовуватись не лише для визначення податкових зобов'язань, але й для проведення їх факторного аналізу, що дозволить встановити вплив кожного чинника на його величину та розробити заходи з її оптимізації.

Запровадження податку на прибуток дозволить:

забезпечити справедливість оподаткування за рахунок визначення податку на прибуток за фінансовими результатами діяльності страхової компанії;

підвищити ефективність прибуткового оподаткування. Запровадження однакового податкового режиму не буде стимулювати переведення фінансових ресурсів

між секторами економіки за податковими мотивами й руйнувати ринковий механізм вільного ціноутворення та конкуренції;

спростити розрахунок податків шляхом використання інформації бухгалтерського обліку, що забезпечить її надійність та вірогідність;

легалізувати ряд сегментів ринку страхових послуг; знизити собівартість страхових послуг, чому буде сприяти перевірка податковою службою валових витрат страхових компаній;

знижити страхові тарифи на суму податку на прибуток, що стимулюватиме зростання споживчого попиту на страхові послуги;

стимулювати розвиток соціально важливих видів страхування (довгострокового страхування життя, пенсійного страхування, страхування здоров'я) за рахунок системи податкових пільг, а також зростання капіталізації прибутку компанії.

1. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 22 травня 1997 р. № 283/97-ВР// Відомості Верховної ради України. – 1997. – № 27. – Ст. 168, із наступними змінами та доповненнями. 2. Статистичний збірник: Діяльність податкової служби України за 2007 рік. – К.: ДПА України, 2008. – 159 с. 3. Показники діяльності страхових компаній України за 1999-2007 рр. // сервер Insurance Online. 4. Страховое дело: Учебник / Под. ред. проф. Рейтмана Л.И. – М.: Банковский и биржевой научно-консультационный центр, 1992. – 528 с. 5. Соколовська А.М. Податкова система України: теорія та практика становлення. – К.: НДФІ, 2001. – 372 с. 6. Суторміна В.М., Федосов В.М., Андрющенко В.Л. Держава – податки – бізнес: (Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки). – К.: Либідь, 1992. – 328 с. 7. Самуэльсон Пол А., Нордгауз Вильям Д. Экономика: Пер. с англ.: 16-е изд.: Уч. пос. – М.: Издательский дом "Вильямс", 2000. – 688 с. 8. Василюк О. Д., Павлюк К.В. Фінансова стабілізація як фактор економічного зростання // Фінанси України. – 1998. – №12. – С. 5-11.

Надійшла до редколегії: 12.12.2008

В.К. Рудик, канд. екон. наук, доц.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОВИХ ВИДІВ СТРАХУВАННЯ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Розглянуто стан страхового ринку України і проаналізовано використання нових видів страхування на ньому. Досліджено перспективи їх розвитку в сучасних умовах і як вони будуть впливати на структуру і динаміку розвитку ринку страхових послуг.

An insurance market of Ukraine condition is considered and the use of new types of insurance is analysed on him. Investigational prospects of their development in modern terms and as they will influence on a structure and dynamics of market of insurance services development.

Страховий ринок України з кожним роком займає все вагоміші позиції у фінансовій системі держави. Поряд із вже існуючими видами страхування страховий бізнес пропонує нові страхові продукти, нові види страхових послуг, які все більше починають користуватися попитом серед населення і юридичних осіб. Враховуючи, що практичний досвід надання послуг по новим видам страхування у страховиків не значний і інформованість населення про них також недостатня актуальним є проведення наукових досліджень по даним питанням з використанням зарубіжного досвіду.

Дослідженнями проблематики становлення і розвитку страхового ринку України в сучасних умовах займаються вітчизняні вчені в галузі страхування, серед яких: Н.М. Внукова, С. С. Осадець, О.М. Залетов, О.Д. Вовчак, В.Д. Базилевич, В.Й. Пліса. Вони наголошують на подальшому вивченні цієї проблематики. Цінними для нас, з точки зору теорії і практики є зарубіжний досвід функціонування страхових ринків розвинутих країн, використання ними тих

страхових продуктів, які ми хочемо запровадити на нашому національному страховому ринку.

Основними цілями статті є вивчення сучасного стану розвитку страхового ринку України, виділення нових видів страхування, які появляються на ньому і обґрунтування перспектив їх розвитку в нашій державі.

В сучасних умовах страховий ринок України перебуває у стадії формування. Порівняно із країнами із розвинутою ринковою економікою досвід практичної діяльності його досить малий. У зв'язку з цим частка страхових платежів у вітчизняній економіці незначна і ще не досягла світових стандартів. Проте з кожним роком роль національного ринку страхових послуг зростає. Це пов'язано з необхідністю створення ефективної системи захисту майнових прав та інтересів усіх громадян і підтримання соціальної стабільності суспільства, економічної безпеки держави. Крім того, страхова галузь є важливим фінансовим інструментом регулювання національної економіки і потужним джерелом